

2016.február

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

Képzeld – mondta barátnőjének egy idős asszony –, a napokban felkeresett egy szakdolgozatát író főiskolás. Arról faggatott, hogy én, akit tizenévesen szüleivel együtt kitelepítettek, aki így nem járhatott középiskolába sem, akinek nem egyengette senki és semmi az útját, sőt, hogyan gondolok vissza most, túl a nyolcvanon fiatalságomra, aktív életemre. Elmondtam, hogy milyen öröm volt a többi kitelepített fiatallal együtt a szabadidőnkben olyan dolgokról beszélgetni, amit mások a gimnáziumban megtanulhattak. Eldicskedtem, hogy idős és betegeskedő szüleimet én tartottam el azzal, hogy többletmunkát vállaltam a faluban. Amikor meg visszakerültem a városba, és csak kazánfűtő lehettem egy szociális otthonban, akkor napközben sok szabadidőm jutott a jó meleg kazánházban, hogy levelezőként készüljek az érettségire. A főiskolás jegyeztetett, alig-alig kérdezett valamit, aztán egyszer csak kifakadt: Ne tessék haragudni, de ezzel én nem tudok mit kezdeni. Engem az érdekelt, hogy milyen szörnyűségeken tetszett átmenni, hogy milyen gonoszságokkal találkozott. Arról beszéljen, hogy milyen sokat kellett szenvednie, hogy mi mindenről maradt le, hogy hogyan szorították mindenütt a háttérbe! Tudja – válaszolt az idős asszony –, nekem boldog életem volt, sokat kellett küzdenem, de ez szép és jó volt, nem szenvedés, mindig tudtam, hogy küzdés nélkül siker sincs.

A közgondolkodás azt tartja, hogy az ember akkor lehet boldog, ha igényei és vágyai maradandóan teljesülnek. Mivel az emberi törekvések nagyon szerteágazók, a boldogság tartalmi megnevezése is sokféle lehet. Kant szerint az ember valójában soha nem tudja egyértelműen megmondani, hogy mit óhajt és mit akar. Aquinói Szt. Tamás viszont arra hívta fel a figyelmet, hogy a boldogság olyan valóság, amit az ember nem tud nem akarni, hiszen az azonos akaratának teljesülésével. Másrészt mivel a boldogságot véges, földi lehetőségeink között keressük, de teljességét földi életünkben meg nem tapasztalhatjuk, mindig csak úgy lebeg előttünk, mint eszmény. Isten az embert szeretetre, életre és boldogságra, és nem szenvedésre és halálra teremtette. A halál és a gyűlölet a bűn következménye. Isten azonban a bűn miatt nem vonja vissza minden embert üdvözíteni akaró tervét, hanem megváltást ígér. A földi élet megmarad ugyan a megpróbáltatások, a döntések és a küzdelmek idejének, de az ember végső célja az, hogy örökre részesedjék Isten életében, s benne megtalálja teljességét és nyugalmát. „Megteremtette Isten az embert kezdetben, és őt saját belátására bízta: adta még ezen felül parancsait és törvényeit. Ha meg akarod tartani a parancsokat, azok megtartanak téged, ha állandóan gyakorlod a hűséget, amely előtte kedves. Víz és tüzet helyezett eléd, amelyiket akarod, az után nyújtsd ki kezedet! Élet és halál, jó és rossz van az ember előtt, s azt kapja, ami kedvére van.” (Sir 15, 14-18)

Idézzetek fel olyan eseteket saját életetekből, amelyekben nehéz volt minden szempontot mérlegelve döntenetek! Mi segített a helyes döntés meghozatalában?

Az ember földi élete a családban kezdődik, ott fejlődik, alakul érik. „A gyermek számára életbe vágóan fontos, hogy első életéveiben a feltétlen elfogadás és a szerető gondoskodás légköre vegye körül. Ennek elsődleges helye a harmonikus családi otthon. A család Aquinói Szent Tamás kifejezésével - és a modern embertudományok szerint is - "szellemi-lelki anyaméh" a gyermek számára: éppen annyira nélkülözhetetlen egyénisége kibontakozásához, mint ahogyan a magzati állapot a test kifejlődéséhez. Ahhoz, hogy az ember személyisége kialakuljon, szeretetre, "lélektől-lélekig" ható párbeszédre és érzelmi kötődésre van szüksége. Megszületése után a csecsemő befogadja a reá sugárzó szeretetet, és annak légkörében nő fel: kapcsolatokat épít ki a körülötte élő, vele foglalkozó emberekkel, elsősorban szüleivel, testvéreivel, rokonaival. Idővel azonban el kell jutnia e szeretet viszonzásáig, sőt a másokra figyelő, róluk gondoskodó szeretethez is.” (A boldogabb Családokért, MKPK körlevele 1999)

Hol húzódik az igénytelenség szabadsága (a szabadosság) és az igényesség szabadsága közötti határvonal?

A család az a hely, ahol az ember megtanulja nem csak megkülönböztetni a jót a rossztól, az igazat a hamistól, a szépet a csúftól és a szentet a profántól, hanem az ezek közötti döntést is. „Az ember azonban csak szabadon fordulhat a jó felé, mely szabadságot kortársaink nagyra értékelik és lázasan keresik; méltán. De gyakran visszaélnék vele: úgy tekintik, mint kötetlenséget, hogy mindent megtehessenek, ami élvezetet okoz, még a rosszat is. Az igazi szabadság azonban az istenképiség nagy jele az emberben. Isten ugyanis szándékosan hagyta az embert a saját döntésére, hogy így az a maga elhatározásából keresse a Teremtőjét, és hozzá ragaszkodva, szabadon jusson el a teljes és boldog tökéletességre. Az ember méltósága tehát megköveteli, hogy tudatos és szabad választás alapján cselekedjék, tudniillik személyként, belső indítás és irányítás, ne pedig belső vak ösztön vagy merő külső kényszer hatására. E méltóságot akkor éri el az ember, ha kiszabadulva a szenvedélyek rabságából, a jó szabad választásával törekszik célja felé, az alkalmas eszközöket pedig hatékonyan és gondosan válogatja meg. Ezt az Istenre irányultságot a bűntől megsebzett emberi szabadság teljesen csak Isten segítő kegyelmével tudja megvalósítani.” (GS 17.) Ahhoz, hogy szeretni tudjuk a jót és tartózkodni tudjunk a rossztól, állandóan kérnünk kell a világosság és az erő e kegyelmét, élnünk kell a szentségekkel, együtt kell működnünk a Szentlélekkel és követnünk kell hívásait. Ezért olyan fontos, hogy a család már a bölcsőben megalapozza a gyermek hitét, lefektesse azokat az alapokat, amelyekre építve élete részévé tud válni a kegyelem.

Az ember saját magát mint személyt éli meg, teljességéhez hozzátartoznak én-te kapcsolatai, a kölcsönös szeretet is. Szeretni is csak szabadon lehet, az igazi szabadság pedig az ember istenképmás voltának legvilágosabb jele. Ebben az értelemben mondható, hogy a felebaráti szeretet mindenekelőtt és kizárólagosan a másik ember önmagára vonatkozó szabad döntésének tiszteletben tartását jelenti. Harmonikus életünk, boldogságunk egyik legfontosabb feltétele, hogy szeretünk, és szerethetők vagyunk.

Modern világunkban az élet egyre több kötöttséggel jár, sokszor úgy érezzük, hogy hiába tudjuk, mi a jó, kénytelenek vagyunk a kevésbé jót választani. Hogyan lehet az ilyen helyzeteken úrrá lenni? Milyen segítséget nyújthat a közösség?

Könnyen beszélsz – szólalt meg elgondolkozva az idős asszony barátnője –, mert veled, akárhova kerültél, mindenütt azonnal mindenki barátságos volt, kollégáid, főnökeid szerettek, megbecsültek, jó házasságban éltél, a gyerekeid, unokáid pedig most is szeretettel vesznek körül. Így könnyű azt mondani, hogy „boldog életed volt”. Sajnos nem mindenki ilyen szerencsés. Az én szerencsém ott kezdődött – hangzott a válasz –, hogy a szüleim nagyon szerették egymást, az otthonunk szeretetteli légkörű volt. Úgy neveltek, hogy mindenkit tiszteljek, becsüljek, még akkor is, ha nem barátságos velem. Anyám mindig azt mondta, ha valaki goromba veled, te ne legyél vele az, nehogy oka legyen veled gorombán bánni. Voltak az életemben nehéz időszakok is, de sohasem keseredtem el, mert bíztam Istenben. Tudtam, hogy szeret, hát hogyne szerettem volna Őt én is, és ez a tudat boldog örömmel töltött el. Most boldogan gondolok ezekre az időszakokra vissza, küzdelmesek voltak, de szépek. Azt mondtam annak a szakdolgozatát író főiskolásnak is, hogy ne azon fáradjon, hogy a rosszat, a keserű és fájdalmas eseményeket dokumentálja, abból kevesen fognak okulni. Inkább keresse azt, hogy mi segítette hozzá az embereket ahhoz, hogy nehéz helyzetekben igazi sikereket érjenek el. Hogyan lehetett kedvezőtlen körülmények között boldog családokat alapítani? Egyáltalán: mi a boldog élet titka? Az én tapasztalatom az, hogy a boldogság belülről forrászik, és ha ez a forrás bővizű, akkor a külső körülmények nem tudják elnyomni.

Bíró László
az MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke